

№ 143.

Kalendarzyk tygodniowy.

Środa Św. Prospera B.
Czwart. Św. Jana i P.
Piąt. Św. Władysława.
Sob. Św. Leona II.
Niedz. Św. Piotra i Pawła.
Poniedz. Św. Lucyny.
Wtorek Św. Teodoryka.

Wschód: g. 3 m. 45.
Zachód: g. 8 m. 19.
Dł. dnia: g. 16 m. 35.

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 8 k. —
Półrocz. " 4 " —
Kwartal. " 2 " —
Miesięcz. " — " 67
Odnośnienie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 5 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 10 kop. —
Półrocznie " 5 " —
Kwartalnie " 2 " 50
Miesięcznie " — " 85

Redakcja

w ŁODZI.

ul. Piotrkowska № III.

№ telefonu 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany.

Środa, dnia 12 (25) czerwca 1902 r.

Kantory: własny w Warszawie, Wspólna 32; w Pabianicach u p. Łękawskiej; w Zgierzu u p. Ikierta.

CENA OGŁOSZEŃ: „Nadesłane“ na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 1½ kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 kop.). Reklamy i Nekrologie po 15 kop. za wiersz petitowy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Dr. L. Bondy

747-3-1

powrócił.

Dr. Leszczyński
wyjechał.

Willa do sprzedania

w Zakopanem.

Dom składający się z 8 dużych pokoi, i pokoju dla służby, kuchni, 2 werend dużych, oszklonych i składni na potrzebne domowe rzeczy. Lasu pół morgi może być jako plac pod duży dom. Położenie malownicze. Wjazd od ulicy Chramcówki na przeciwko kolei, zasłonięty od kolei lasami, rzeka w pobliżu uregulowana, poza rzeką ulica Sienkiewicza. Dom suchy i ciepły. Ogród iglasty dookoła. Bliższe szczegóły udzieli adm. „Rozwoju“.
723-6-3

Restauracja

Ant. Stepkowski

wydaje

wykwintne obiady po 60 kop.

od godz. 12 do 3 po poł.

721-3-1

Rozkład pociągów.

Wychodzą z Łodzi o godz. 12.31, 6.44*, 7.12*, 12.43, 3.05*, 6.02**, 7.28.

Przychodzą do Łodzi o godz. 3.09, 5.06, 8.06*, 9.32, 10.25**, 3.52, 5.03, 8.22*, 11.02**.

Uwagi. Godziny wydrukowane tłustym drukiem oznaczają czas od 6 wieczorem do 6 rano.

Pociągi, oznaczone *, nie mają bezpośredniej komunikacji z Warszawą; pociągi, oznaczone **, służą dla bezpośredniej komunikacji „Łódź — Warszawa“ bez przesiadania się w Kozłuskach.

Administracja „Rozwoju“

prosi Sz. Prenumeratorów, aby wnosząc pieniądze za prenumeratę, żądali od roznosicieli kwitów sznurowych, gdyż bez okazania kwitów żadne reklamacje uwzględniane być nie mogą.

KALENDARZYK TERMINOWY.

Jutro.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Rozmyślawa.
WYSTAWA obrazów Tow. Zachęty Sztuk Pięknych, Piotrkowska 107.

NAJWYŻSZY RESKRYPT.

W „Praw. wiest.“ ogłoszono Najwyższy reskrypt na imię zarządzającego ministerium oświaty, Zengera.

„Grzegorz Edwardowicz! Rozkazawszy Panu zarządzać ministerium oświaty, poruczyłem Panu, w szeregu najważniejszych obowiązków, zadanie opracowania i przedstawienia Mnie do zatwierdzenia, za pośrednictwem Rady Państwa, projektów przekształcenia szkoły średniej i wyższych zakładów naukowych. Ażeby przy dokonywaniu tej pracy spożytkować to, co uznałem za pożyteczne we wnioskach pańskich ostatnich poprzedników, poleciłem Panu poddać ponownemu rozpatrzeniu sporządzone przez nich projekty, dotyczące szkoły średniej. Niezależnie od tego, uznaję za potrzebne zalecić niektóre wskazówki kierownicze.

Przedewszystkiem potwierdzam Moje żądanie, żeby w szkole kształcenie młodzieży łączyło się z wychowaniem jej w duchu wiary, oddania się Tronowi i ojczyźnie, oraz szacunku dla rodziny, a także z troską o to, żeby wspólnie z rozwojem umysłowym i fizycznym młodzieży przyzwyczajając ją od najmłodszych lat do porządku i dyscypliny. Szkoła, z której wychodzi młodzieniec tylko z wiadomościami kursowymi, nie przepojony wychowaniem religijno-moralnym, poczuciem obowiązku, karności i szacunku dla starszych, nietylko nie jest pożyteczna, ale jest często szkodliwa, bo szerzy tak zgubną dla każdej sprawy samowolę i zarozumiałość. Ażeby osiągnąć wskazany przeze Mnie cel, należy niezwłocznie postarać się o to, żeby stopniowo w miastach stołecznych i gubernialnych były urządzone pensjonaty wychowawcze przy odpowiednich zakładach naukowych, bacznie dobierając do sprawy wychowawczej ludzi najlepszych i żadując miarą nie dopuszczając do niej osób, nie przygotowanych do wskazanych przeze Mnie zadań. Jednocześnie uważam za niezbędne opracowanie kwestyi lepszego wynagradzania materialnego osób, powołanych do służby nauczycielskiej i wychowawczej.

Co się tycze organizacji szkoły, życzę sobie, żeby ona była trzech rodzajów: niższa z całkowitym kursem kształcenia, średnia szkoła różnych typów, także z całkowitem wykształceniem, i średnia szkoła z kursem przygotowawczym do uniwersytetu.

Co się tycze uniwersytetów, to, po smutnym doświadczeniu z dni minionych, oczekuję od zarządu naukowego i profesorów serdecznego i rozważnego zainteresowania się życiem duchowym powierzonej im pieczy młodzieży. Niech pamiętają, że we wszystkich wypadkach zwątpienia, walki i uniesień młodzież ma prawo szukać i znajdować w swoich kierownikach doświadczenie, którego jej brak, stałość przekonania i świadomość zależności niekiedy całego życia od jednej chwili nierozsądnego uniesienia.

Moje serce rodzicielskie z radością dowie-

działo się, że znaczna większość studentów w końcu bieżącego roku szkolnego w samodzielnym poczuciu swego obowiązku powróciła do zajęć szkolnych i do porządku. Chcę wierzyć, że po odpoczynku letnim i spokojnym zwróceniu się do swego sumienia, a także pod dobroczynnym wpływem rodziców i krewnych młodzież ucząca się posłucha Mego głosu, wzywającego ją wspólnie ze wszystkimi Mymi wiernymi poddanymi, pod sztandar pracy i legalności. Nieporządku, hańbiące naukę i uniwersytety, z których dawniej słusznie dumna była Rosya, gubiące tyle drogich ojeździe i Mnie młodych istot, powinny być ku dobru powierzonego Mnie przez Boga ludu zakończone.

Na oryginale własną Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana ręką podpisano:

MIKOŁAJ.

Przemysł włóknisty Królestwa.

Interesujące dane o stanie przemysłu włóknistego w Królestwie znajdujemy w szwajcarskiej urzędowej gazecie handlowej. Sprawozdanie to ogłosił warszawski konsul szwajcarski za rok 1901. Zaznaczono na początku, że rok 1900 należał już do ciężkich, lecz pocieszano się nadzieją polepszenia warunków. Nadzieje te w r. 1901 zupełnie zawiodły. Obok przyczyn ogólnych w Królestwie, wynikły jeszcze trudne warunki miejscowe: nieurodzaj w innych częściach państwa, zachwianie licznych przedsiębiorstw, powołanych do życia przez kapitały belgijskie i francuskie i t. p. Szczególniej krytycznym stało się położenie w połowie r. z., gdy zagraniczne domy bankierskie cofnęły kredyt bankierom i przemysłowcom w Królestwie, zażądawszy natychmiastowego pokrycia należności. Ponieważ większa część kapitałów zagranicznych utkwiała w walorach przemysłowych, musiało ich szybkie realizowanie na giełdzie pociągnąć za sobą niebywałą zniżkę kursów, ale dzięki pomocy Banku Państwa, który udzielił bankom i przemysłowcom sum potrzebnych do zaspokojenia wierzycieli, udało się uniknąć powszechnego krachu.

Co się tycze specjalnie przemysłu włóknistego, fabrykacja wyrobów bawełnianych, która doznawała przez cały szereg lat pomyślnego rozwoju, w roku przedostatnim przejść musiała przez ciężkie przesilenie. Winną jest nadprodukcya, oraz gwałtowne podrożenie materiałów surowych. Główne firmy przedzłaznicze w Królestwie zawiązały syndykat, mający unormować produkcję, ceny i sprzedaż, lecz syndykat po krótkim istnieniu rozchwiał się. Położenie było szczególnie niepomyślne w tańszych gatunkach tkanin bawełnianych. Rynek gubernii wewnętrznych przepełniły olbrzymie zapasy, nie odpowiadające bynajmniej rzeczywistemu popytowi. Zapasy te częstokroć wyprzedawano ze stratą, byleby zrealizować gotowiznę. Cokolwiek lepiej stały droższe tkaniny bawełniane, białe i drukowane

a zwłaszcza te ostatnie. W ostatnich czasach pojawił się większy popyt na towar bawełniany i należy ufać, iż drugotrwałe przesilenie, na którem bardzo ucierpiała najważniejsza gałąź przemysłu w Królestwie, wkrótce przeminie, ustępując miejsca pomyślniejszemu położeniu. W roku zeszłym w Łodzi, w głównym ognisku przemysłu włóknistego, nie powstała ani jedna nowa przędzalnia bawełny, żadna też z obecnych nie została powiększona.

Przemysł wełniany ucierpiał także w r. 1901. Cena surowej wełny podniosła się. Kilka poważnych firm w łódzkim okręgu fabrycznym zawiesiło wypłaty, za niemi zaś poszło kilkunastu mniejszych fabrykantów, farbiarzy, handlarzy wełny i właścicieli wykończalni.

W końcu lata zjawili się znowu w Łodzi liczni kupcy ze wszystkich części państwa ze znacznymi zamówieniami, lecz po bardzo niskich cenach i na zbyt długie kredyty. Przytem powstawały trudności kredytowe.

W tem właśnie leżało główne źródło złego, że przemysł wełniany udzielał zbyt długich kredytów.

W trykotażach, tudzież w pończosznictwie dała się zauważyć depresja. Przez wzmożoną konkurencję zmuszone były największe zakłady do ogromnej niżki cen, co zmniejszyło zyski do minimum.

Fabrykacja juty, koncentrująca się głównie w Częstochowie i Warszawie, przeżyła również rok krytyczny. Przędzalnie pracowały bez zarobku i musiały dla uniknięcia zbytej nadprodukcji i jej skutków, ograniczyć w odpowiednim stopniu swą działalność.

Do istniejącej w Warszawie dużej fabryki firanek przybyła w roku 1902 druga, założona przez niemieckie towarzystwo, która w ostatnim roku operacyjnym dała niecały 1000 rb. czystego zysku, przy kapitale, wynoszącym 1 mil. rubli. Wkrótce otrzyma Warszawa jeszcze jedną fabrykę dużych rozmiarów. Należy ona do angielskiej firmy w Nottingham i będzie puszczo-na w ruch niebawem, budowa bowiem jest już ukończona.

Między fabrykantami koronek panowała wyteżona konkurencja, zwiększona jeszcze przez nadprodukcję, co odbiło się na cenach.

O przemyśle hafciarskim, podług metody szwajcarskiej, nie można także donieść nic pocieszającego. Większa część tych zakładów, mieszczących się przeważnie w Kaliszu, zmniejszyła produkcję do połowy.

Koronki jedwabne wykazały ten sam stan rzeczy; dwie mniejsze fabryki pracowały trzecią częścią dawnych maszyn; trzecia większa padła ofiarą pożaru.

Dowodem krytycznego położenia, w którym znalazł się przemysł tutejszy w roku 1901, były trudności płatnicze dwóch wielkich fabryk maszyn, zajmujących się budową wszelkiego rodzaju maszyn dla przędzalni, tkalni, wykończalni i farbiarni.

Wyjaśnienia te konsulatu szwajcarskiego są na ogół trafne.

W sprawie szkół miejskich.

(Artykuł nadesłany).

Wielokrotnie na łamach pism miejscowych bywała poruszana kwestja powiększenia liczby szkół miejskich początkowych przez osoby, prawdziwie interesujące się szerzeniem oświaty wśród klasy niższej i podwyższenia pensji nauczycielom.

Od pewnego zaś czasu znaleźli się korespondenci, którzy, nie mając odwagi umieścić swego nazwiska pod artykułami, ukrywają się pod rozmaitemi literami i pseudonimami jak ich „mikroby i bakcyusy“ w śmietnikach na przedmieściach Żubardzia i Bałut i starają się przekonać przy pomocy fałszywego rozumowania, że wszystko, co ludzie dobrej woli piszą o szkołach, jest niezgodne z moralnością, higieną i celami, do których powinna dążyć szkoła początkowa.

A teraz przekonajmy się, co dla miasta jest wygodniej otwierać, czy oddziały równoległe, czy też szkoły z jednym nauczycielem, na wzór szkół początkowych w Warszawie.

Otwarcie równoległego oddziału, przy istniejącej już szkole dla 70 dzieci podług obecnego etatu, kosztuje:

Pensja dla młodszego nauczyciela	rb. 350
na mieszkanie	" 180
na opał mieszkania	" 50
na salę szkolną	" 150
na opał klasy	" 20
na stróża	" 15
na materiały piśmienne	" 4.50
	razem rubli 769.50

Otwarcie zaś szkoły z jednym nauczycielem dla takiejże ilości 70 dzieci, jak tego sobie życzą młodszy nauczyciele, będzie kosztować:

Pensja dla nauczyciela	rb. 510
lokal dla szkoły i nauczyciela	" 550
na opał szkoły i mieszkania	" 90
na stróża	" 50
za wykład religii katolickiej	" 72
za wykład religii luterańskiej	" 72
za naukę śpiewu	" 25
nauczyciele robót	" 150
na materiały piśmienne	" 4.50
	razem rubli 1,523.50

A zatem widzimy, że im więcej w szkole równoległych niższych oddziałów, których u nas brak, jak tego dowiódł p. S. K...y w „Rozwoju“ № 184 z roku 1899, tem kształcenie dziecka wyjdzie taniej, i więcej korzyści przynosi szkoła, ponieważ nauczyciel pracuje tylko z jednym oddziałem w ciągu 6 godzin dziennie. Projektujemy przeto, aby otwierania nowych szkół u nas z braku funduszy i ciężkich czasów zaprzestać, a otwierać przy obecnie już istniejących szkołach oddziały równoległe, ponieważ koszt nauczania 70 dzieci wynosi maximum 769 rb. 50 k. zamiast 1,523 rb. 50 kop., a poziom wykształcenia dziecka w takiej szkole stoi daleko wyżej, niż w szkole z jednym nauczycielem, prócz tego przez otwarcie równoległego oddziału uniknie się kosztu na nauczyciela gimnastyki, założenie szkolnej biblioteki i wielu innych niezbędnych wydatków przeszło 100 rb., których przy otwarciu szkoły z jednym nauczycielem uniknąć nie można.

Postępując w powyższy sposób, magistrat uniknie kłopotu z bezustannem wynajmowaniem lokalów, a co najważniejsze kwestja szkolna może być rozstrzygnięta dla Łodzi bardzo pomyślnie i raz na zawsze.

Wynajęcie lokali na szkoły, z trzema lub czterema salami jest o wiele łatwiejsze, bo każdy obywatel woli mieć jednego lokatora — lokal szkolny, niż kilkunastu drobnych lokatorów i chętniej odda cały dom lub większą część jego dla 240 dzieci i nauczyciela, niż dla 100 lub 70 dzieci.

Z powyższego widzimy, że wszystkie motywy, jakie tylko dotąd były zamieszczane w piśmiech w sprawie rozdzielenia obecnych szkół, są fałszywe od początku do końca i obliczone tylko na nieświadomość obywateli naszych. My zaś, będąc obeznani z nowszymi poglądami wychowania i nauczania dzieci, jak również z zarządzeniem szkół nie tylko w naszym państwie, ale i za granicą, potępiamy publiczne występowanie i obalamowanie społeczeństwa przez pseudoprzyjaciół naszych szkół.

Aby przekonać się o tak ważnej sprawie, jaką jest bez zaprzeczenia szkoła, odsyłamy naszych współobywateli po informację do źródła, tj. do nauczycieli, którzy u nas pracują od lat 20 i więcej, którzy rzeczywiście położyli dla Łodzi zasługi, wykształceni w swych szkołach setki wychowanków, którzy przeżyli z nami dobre i złe czasy, i o których młodzi mówią z szacunkiem i uwielbieniem, a nie do tych, którzy domagają się, aby dla nich szkoły otwierały, bo im, jak pisze autor artykułu w „Kuryerze warszawskim“ według prawa przysługują także same przywileje dawniejszym, a którzy cenzurem naukowym częstokroć „przewyższają tych ostatnich“!! których jednakże życiowe i pedagogiczne doświadczenie datuje się dopiero od wczoraj.

Nie zaprzeczamy, że dzisiejsze wynagrodzenie nauczycieli stosownie do miejscowych warunków bytu jest bezwarunkowo zaszczupłe, i mamy nadzieję, że municypalność uwzględni to

i postara się stosownie uposażyć pracowników na niwie szkolnej.

W. Kamiński
B. Wocalewski.

Zamieszczając powyższy artykuł redakcyja od siebie nadmieniam, że rzeczywicie zasada w pedagogice jest, aby dzieci o ile można jednego wieku i jednego rozwoju umysłowego stanowiły jedną grupę przy nauczaniu, i daleko lepiej jeszcze będzie, jeżeli ta grupa zostanie powierzona do prowadzenia jednemu nauczycielowi. Korzyść jest obustronna i dzieci więcej korzystają i nauczyciel się mniej męczy. Reguła ta, zastosowana we wszystkich wyższych i średnich zakładach naukowych, oraz w ochronkach i w szkołach elementarnych za granicą, dotąd u nas mało bywa stosowaną w naszych szkołach miejskich, chociaż na jej korzyść przemawiają i zwiększenie umysłowego rozwoju dzieci, i mniejsze wyczerpanie nauczyciela i mniejszy koszt dla mieszkańców, jak to wykazano w artykule.

Wspomnienia historyczne.

Środa, 25 czerwca.

1447 r. Koronacja króla polskiego Kazimierza Jagiellończyka w Krakowie.

KRONIKA.

Ogólna.

Sprawy kolejowe. «Warsz. Dniwn.» pisze: Wbrew doniesieniom gazet miejscowych, zarządzający niemieckim ministerium komunikacji, p. Mühlhasen, oświadczył w tych dniach w izbie deputowanych, iż rząd rosyjski nie przyjął proponowanych przez władze pruskie warunków połączenia kolei warszawsko-kaliskiej z kolejami pruskimi, postanowiwszy zakończyć linię kolejową w Kaliszu i nie przeprowadzać jej do granicy. Jednocześnie rosyjskie ministerium komunikacji dało odpowiedź odmowną na starania ministerium pruskiego o przedłużenie toru wrocławskiego przez Wieruszów—Sieradz, gdyż linia projektowana, przynosząc bezwątpienia wielkie korzyści pruskiemu handlowi wywozowemu, podkopałaby znaczenie kolei kaliskiej.

Miejscowa

O karawany. Dwaj przedsiębiorcy zamiescowski wystąpili do magistratu łódzkiego z projektem urządzenia w Łodzi karawanów do przewożenia zmarłych w ten sposób, w jaki się to praktykuje w Warszawie.

Do projektu tego przedsiębiorcy dołączyli dane statystyczne, zebrane w Warszawie oraz taksę warszawską, podług której przewoziłoby w Łodzi zmarłych, lecz z tym warunkiem, że obecne przedsiębiorstwa przewożenia zmarłych zostaną zamknięte. Za otrzymanie podobnej koncesyi przedsiębiorcy obowiązują się rocznie płacić na korzyść miasta z góry umówiony procent, a po upływie lat 40 cały tabor karawanów, koni i urządzeń, bez żadnej dopłaty przeszedłby na korzyść miasta.

O ile się dowiadujemy, to p. prezydent miasta Łodzi jest przychylny temu projektowi i w krótkim czasie ma go przesłać władzom wyższym do przejrzania i zatwierdzenia.

Ze stow. majstrów fabrycznych. Stowarzyszenie majstrów fabrycznych urządzi w dniu 6 lipca r. b. wielką zabawę ogrodową na korzyść Kasy wdów i sierot.

Zabawa odbędzie się w „Paradyzie“ przy ulicy Piotrkowskiej pod nr 175. Program jej następujący: koncert orkiestry wojskowej, o godzinie 3 po południu zabawa dziecięca, poczem nastąpi strzelanie z luków z nagrodami, confetti, walka kwiatami, grupy malownicze, wspaniała iluminacja, fajerwerki. Wejście dla członków i dam po 25 kop., dla gości po 50 kop. W razie niepogody zabawa zostanie odłożoną do następnej niedzieli.

Ćwiczenia straży. W piątek dnia 27 czerwca r. b. o godz. 7 i pół wieczorem odbędzie się

Stowarzyszenie

Wzajemnej Pom. Majstrów fabrycznych

Na korzyść kasy wdów i sierot, odbędzie się w „Paradyzie“ ul. Piotrkowska 175, w niedzielę dnia 23 czerwca (6 lipca) 1902 roku

Wielka Zabawa Ogrodowa

Od godziny 3-jej popoł. koncert orkiestry wojskowej. Zabawa dziecięca. Strzelanie z łuku z nagrodami. Confetti. Walka kwiatowa. Grupy ma-lownicze. Wspaniała iluminacja. Fajerwerki. Wejście dla członków i dam po 25 kop., dla gości po 50 kop. Bilety zaproszeniowe dla osób wprowadzonych do dyspozycji pp. członków w lokalu Stow., Główna Nr. 17, codziennie od 7—9 w. W razie niepogody zabawa będzie odłożoną do następnej niedzieli. Bufet zaopatrzone w go-rące zakąski i doskonałe napoje.

ZARZĄD.

• Potrzebna nauczycielka muzyki. Wła-domość ul. Cegielniana 61 m. 25. 1145-3-3
 • Potrzebna zaraz zdolna prasowaczka. Piotrkowska № 145. 1146-3-3
 • Poszukuje zarządu domem, zupełnie obe-znany z meldunkami i przepisami admi-nistracyjno-policejnymi. Oferty w „Roz-woju“ pod lit. „Rządca A. Z.“
 • Pralnia chemiczna. Średnia 20. K. szcze-pański. 431-d-29
 • Potrzebne podręczne i uczenie. „M. lle Ada“, Piotrkowska 103 m. 24. 1110-9-7
 • Przyjmuję tłumaczenia z rosyjskiego na polski i z polskiego na rosyjski. Wła-domość ul. Pańska № 35, m. 38. Trzebiński. 1132-d-9

• Pracznia i prasowaczka, potrzebne zaraz do nowej bielizny. Piotrkowska 69. d
 • Sprzedają się: wolanki, para kocioł ka-sztanowatych, dobrze tjeżdżonych, z an-gielskimi szoram, czystej rasy angiel-skiej hart i rasowe szczenięta-ogary. Ul. Brzezińska № 9 stróż wskazuje. 1144-3-3
 • Sprzedam wolant parokony lub w poje-dynkę oraz chomonta angielskie czarne, w dobrym stanie. Bałuty ul. Nowaka № 16. 1155-3-1
 • Sprzedam urządzenie ze sklepu wi-tuałów bardzo tanio. Widzewska 69 w skle-pie. 1157-3-1

• Uczeń 6 klasy szkoły przemysłowej po-szukuje wyjazdu na wieś. Oferty pro-szę składać w adm. „Rozwoju“ pod „Uczeń 6 klasy“. 909-d-9

• Uczeń VII klasy łódzkiego gimnazjum, poszukuje korepetycji. Oferty proszę składać w adm. „Rozwoju“ dla „Gimna-zysty“. 6-6

• Uczeń klasy V łódzkiej szkoły handlo-wej (chrześcijanin) poszukuje korepety-cyi. Wiadomość ul. Piotrkowska 118, m. 31. 1139-5-4

• W niedzielę dnia 22 b. m. zgubiono w przejściu ul. Spacerowa, Andrzejka do Piotrkowskiej, portmonetkę z znaczną su-mą pieniędzy. Uczeń wyznacza zechce zwrócić na ul. Piotrkowską № 271 m. 8, za nagrodą 10 rb. 1157-3-1

• Z powodu nieprzewidzianych okoliczno-sci jest do natychmiastowego wynajęcia elegancie z komfortem urządzone mię-szkanie składające się z pięciu pokoi i kuchni na drugim piętrze. Mikołajewska № 4, dowiedzieć się można u stróża domu. 1164-3-1

• Zaginęła karta pobytu na imię Józefa Rybickiego, wydana z magistratu m. Łodzi. 1161-3-1

• Zaginęła karta pobytu na imię Apolonii Marchwickiej, wydana z magistratu m. Łodzi 1162-3-1

• Zaginęła karta pobytu na imię Ludwika Rogowicza, wydana z gminy Radogoszcz. 1164-3-1

• Zaginęły dwa paszporty na imię Juliana Antoiego Baraskiewiczów, wydane z gminy Chabielic. 1169-3-1

• Zaginęła karta pobytu na imię Augusta Ślińskiego wydana z gminy Pinczyc. 1141-3-2

• Zaginęła karta pobytu na imię Maryanny Izydorezyk wydana z magistratu m. Łodzi 1120-3-3

• Zaginęła karta pobytu na imię Stefanii Rojewskiej wydana z magistratu m. Łodzi. 1157-3-2

• Zaginęła karta pobytu na imię Władysława Smolara, wydana z gminy Oglądów powiatu stobnickiego. 1151-3-2

• Zaginęła karta pobytu na imię Anny Lu-bowskiej wydana z magistratu m. Łodzi 1155-3-2

• Zaginał paszport na imię Anny Pietrusz-czak, wydany z gminy Łazisko. 1148-3-2

• Zaginęła karta pobytu na imię Aleksan-dra Sadowskiego, wydana z gminy Ra-dogoszcz. 1149-3-2

• Zaginęła karta pobytu na imię Praksyda Moranowicz, wydana z magistratu m. Łodzi. 1147-3-2

• Zaginał paszport na imię Szczepana Le-wandowskiego wydany z gminy Działo-szyn. 1091-3-3

• Zaginęła karta pobytu na imię Konstan-tego Dziedzica wydana z magistratu m. Łodzi. 1093-3-3

• 100 rubli dam za odstąpienie sklepu monopowego. Oferty proszę składać w „Rozwoju“ pod lit. „P. L. 100“. d-5

PATENTY

W WYKONANIU WE WSZYSTKICH KRAJACH
D. FRAENKEL inż.
 WARSZAWA, ŚWIEŁOKRZYŻSKA № 48
 13 LETNIA PRAKTYKA

Dr. F. Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne
Andrzeja M. 13
 Przyjmuje: 10—12 rano i 6—8 wieczorem, panie 5—6 popoł. 506-d-44

Dr. Mazel

Choroby skórne, weneryczne i moczo-płciowe,
PIOTRKOWSKA № 121,
 Przyjmuje od 8 do 11 r. i od 6 do 8 po-południu. Panie od 5 do 6 popoł. W niedzielę 9—12 2-4 popoł.

Dr. Abrutin.

Choroby skórne i weneryczne
Krótką № 9
 Przyjmuje: rano do godziny 11, po po-łudniu od 6—8, panie od 5—6. W niedzielę 8½ do 11½ r. i 2½—4½ pop. 345-10

Dr. O. Altenberger

Andrzeja 5
 Choroby nosa, gardła i uszu.
 Przyjmuje w domu od 9 do 11 rano i od 4 do 6 popołudniu, w święta przyjmu-je tylko rano. 329-d-27

W szkole prywatnej K. Goetzena przy ul. Wólczańskiej № 55,

lekeye wakacyjne rozpoczną się 1 lipca. 675-2-1

Przyjmuje nadrabianie pończoch. Ul. Mikołajewska № 59, m. 56, II piętro.

URZĄD STARSZYCH Zgromadzenia Majstrów Rzeźniczych m. Łodzi

zaprasza wszystkich majstrów rzeźniczych na **kwartalne** posiedzenie, które odbę-dzie się dnia 25 czerwca (8 lipca) o go-dzinie 6 w. 1902 r. w lokalu pana Müllera Mikołajewska 40.
 Starszy Zgromadzenia
F. Wagner.
 769-3-1

Wspólnika

poszukuje z prama tysiącami rubli do budowy patentowanych **wysaków**, za pomocą których wszelkie pompy są wsta-nie ssać z paru tysięcy stóp głębo-kości, oraz innych przyrządów dostar-czających wodę ze wszystkich głębokości bez kosztów na siłę poręczową. Oba wynalazki mogą być ewentualnie sprzedane. Bliższe szczegóły w żelazno-konstrukcyjnym zakładzie, ulica Przejazd № 31. 766-3-1

Ogłoszenia drobne.

A. Skład pudełek do kapeluszy oraz pra-cownia pończoch. Dwie szafy sklepowa, maszyna do pończoch № 13 duży-zyba wystawowa są do sprzedania. Na-wrot 8 m. 9, K. Frankowska. 779-d-516s
 Do moich studyów stenografii (system Gabelsberga, poszukuję współtowarzysza off. sub. „Labor“. d-3
 Do sprzedania śliczny kaktus, szafa umy-walka, łóżko, stółki nożny, stół, wieszadło, kanapa słoniarna 2 fotele, taburet, wszystko solidnej roboty. Zachodnia 41, m. 2, parter na prawo. 1163-2-1
 Do sprzedania dwie magle. Nowo-Pan-ska № 4 m. 2. 1153-3-2
 Fortepian do exerecyowania się na go-dziny, także lekeye muzyki. Piotrkow-ska 200 m. 10 na parterze w oficylnie. 230-d-20
 Mieszkania różne do wynajęcia. Piotr-kowska 128. 1156-3-2
 Obraz malowany olejno p. t. „Patrol Krzyżacki“ w ramach złoczonych oraz skrzypce stare, bardzo tanio do sprzedania. Ul. Św. Andrzeja № 16 u fryzjera. 1100-d-7

Ogród „Leśniczówka“ (Waldschlösschen) wynajmować można wraz z salą umie-blowaną i werendami na majówki, zebra-nia stowarzyszeń lub prywatne zabawy etc. Wiadomość ul. Miłsza № 53. 1096-3-3sss

Obiady gospodarskie w domu prywatnym po 30 kop. Ulica Pusta № 3, na parterze. d-13

Potrzeba 10,000 rb. na I № hypoteki po Towarzystwie kredyt. Wiadomość Pół-nocna № 26. u właściciela. 1160-3-1

Poszukuję pożyczki 4—5000 rb. na 1-szy numer hypoteki. Oferty składać w adm. „Rozwoju“ pod lit. „G. L.“ 1156-3-1

Pierwszorządny z Warszawy
KRAWIEC DAMSKI
 KATOLIK
 robi okrycia damskie, fasony kształtne i wykończenie artystyczne
Spacerowa № 31.

Egzystująca od lat 10-ciu w Łodzi
PRACOWNIA
Haftu i znaczenia bielizny
D. MAZURKIEWICZOWEJ
 Ul. Przejazd № 12, m. 14
 przyjmuje wszelkie roboty w zakresie haftu wchodzące gwarantuje artystyczne wykończenie po możliwie niż-szych cenach.
 Zaraz potrzebne są uczenie na stałe z kompletnym utrzymaniem.

Mleczarnia Ziemiańska
 ul. Dzielna № 30, Fille: Piotrkowska № 84, 225 i Średnia № 30.
 Poleca zawsze świeże i w najprzedniej-szych gatunkach produkty wiejskie po cenach możliwie przystępnych. Mleko we flakonach rozsyła się na zamówienia dwa razy dziennie bez różnicy co do ilości.
 527-15-15

HERZENBERG i RAPPEPORT

Piotrkowska 15.

poleca świeżo otrzymane:

Fulary francuskie

Materyały jedwabne, wełniane

Batysty, Satyny

Francuskie i krajowe

748-3-2

Chemiczna Pralnia, Farbiarnia i Sztuczna Cerownia

J. THOMASA

ulica Piotrkowska № 79 i Spacerowa № 30

830-r-34

pod kierunkiem pierwszorzędnego specjalisty.

Przyjmuje do prania i farbowania: garderobę męską i damską, plusze, jedwabie, aksamity, firanki białe i kolorowe, koronki, portyery itd. Czyści i farbuje bez potrzeby prucia garderoby. Dekatyzacja materyałów dla panów krawców. Zpełna gwarancja trwałości kolorów. Ceny możliwie niskie.

A. O. Teschich

Łódź, Widzewska № 64.

Fabryka materyałów

Korkowo-izolacyjnych, Asfaltu i Tektur dachowych

poleca:

Najlepszą tekturę asfaltową „Bitum“,

Smół gazową destylowaną,

Lak asfaltowy,

Holecement,

Klebmasę

Carbolineum,

Korkowe wyroby do izolacji,

Łupiny korkowe

Płyty korkowe

Cegły korkowe

Masę azbestową „Azbestolit“,

wykonywa najtaniej:

Pokrycia dachów tekturą asfaltową, wszelkie asfaltowania, izolację rur i kotłów parowych.

Na żądanie cenniki i kosztorysy.

GWARANCJA.

661-10-8

GEBETHNER i WOLFF

w Warszawie

17 Krakowskie-Przedmieście 17.

Skład fortepianów, pianin i organów.

Wynajem. 183-50-19

!Kto tanio i dobrze chce kupić!

Wózki: dzieciinne, sportowe, koszykowe, dla lalek. Dziecinne kołyski, łóżeczka. Duże łózka angielskie. Stołki do kwiatów. Ogrodowe krzesła, stoły. Umywalki, Ławki szkolne, Oparzenia cmentarne, Kassy ogniowate

uczynić to może

W fabryce mebli żelaznych i wózków dzieciennych

Józefa Weikerta

ul. św. Andrzeja 26,

Sklep ul. Piotrkowska 95.

405-d-18

Nowootworzona Szkoła kroju

SUKIEN i OKRYĆ DAMSKICH

ORAZ BIELIZNY DAMSKIEJ i MĘZKIEJ pod firmą

M. Zielińskiej

№ 31 w Łodzi ulica Spacerowa № 31.

Warunki dla uczenia b. przystępne, nauka szybka i gruntowna. Przy szkole pracownia wykonywa wszelkie roboty elegancko i po niskich cenach

Patenty na wynalazki

wyrabia sprzedaje we wszystkich krajach Międzynarodowe Biuro Patentowe i Techniczne **J. Brandt i G. W. Nawrocki.** Właściciele firmy: A. Mühle i S. W. A. W. FRYDERYKOWSKA w BERLINIE, Zielenki. 48

Szkoła Prywatna THOMASA

Południowa № 3.

zajmuje się od 17/30 czerwca przez czas wakacji specjalnie przysposabianiem chłopców do egzaminów. Korzysta z korepetycji mogą i uczniowie 4-eh niższych klas szkół rządowych, mający powakacyjne egzaminy. Nauka francuskiego, niemieckiego i łaciny zapewniona.

762-4-1

Szkoła klasowa realna z klasą przygotowawczą

J. Graczyka

przeniesioną zostanie 24 czerwca r. b. na ul. Piotrkowską № 121.

Lekcje wakacyjne rozpoczną się 1 lipca. Interesantów kancelarya szkoły przyjmować będzie od godz. 10 do godz. 1 pop.

752-9-2

W szkole prywatnej męskiej

L. Kościanowskiego

Cegielniana 23

Lekcje wakacyjne, w celu przygotowania kandydatów do pierwszych 3-eh klas szkół rządowych rozpoczną się 1 lipca r. b. Zapisy przyjmują się codziennie od godz. 9 rano do 6 wieczorem.

727-5-5

Kefir świeży

po cenie możliwie niskiej, można u mnie dostać w każdym czasie.

Czaplicka

Mikołajewska № 35 w sklepie.

560-d-26

Mieszkanie

składające się z 4 pokoiów i kuchni z wygodami do wynajęcia. Golea № 4.

737-2-1

Zakład Malarski JÓZEFA GÓRSKIEGO

PIOTRKOWSKA 103.

Wykonuje wszelkie roboty w zakresie malarstwa wchodzące sumiennie i akuratnie, po cenach normalnych, z czem poleca się łaskawym względem pp. fabrykantów i obywateli.

Z szacunkiem **J. Górski.**

Przyjmuje wszelkie szyldy.

W Inowłodzu nad rzeką Pilicą

mieszkanie letnie do odstąpienia. Właściciel u właściciela, Zielenka № 11.

751-3-2

„Interfactor“

proszek na wszelkie robactwo, tępil radykałnie: karaluchy, prusaki, pluskwy, mole. Skład główny „Interfactora“ u Ludwika Spiessa, L. Głócka i we wszystkich składach aptecznych i aptekach w Łodzi.

680-30-1

6-cio klasowy Zakład Naukowy Żeński

Teofili Schmidt

Piotrkowska 62.

Zapis uczenia na rok 1902/3 i egzaminu dla nowowstępujących trwać będą do 20 czerwca. 722-2-2

Zdolny uczeń 6-iej klasy szkoły przemysłowej, poszukuje wyjazdu na wieś na umiarkowanych warunkach. Wiadomość ul. Długa № 95 m. 6. d-9